

Міністерство освіти та науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

**"ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ
В ОСВІТНІЙ ПРАКТИЦІ
ПРИ ВИКЛАДАННІ
ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ВНЗ"**

24 листопада 2017 р.
(Лист МОН № 1/9-125 від 06.03.2017 р.)

Харків, Україна
2017

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова – Туренко А.М., ректор ХНАДУ, д.т.н., проф., академік Транспортної академії України;

Заступник голови – Гладкий І.П., перший проректор ХНАДУ, к.т.н., проф., академік Транспортної академії України;

Заступник голови – Сараєв О.В., декан автомобільного факультету ХНАДУ, д.т.н., проф., член-кореспондент Транспортної академії України;

Заступник голови – Батигін Ю.В., проф., д.т.н., завідувач кафедри фізики ХНАДУ.

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ:

Каслін М.Д. – начальник навчального відділу ХНАДУ, к.т.н., проф., академік Транспортної академії України;

Клименко В.І. – зав. кафедри автомобілів ХНАДУ, к.т.н., проф., академік Транспортної академії України;

Волков В.П. – зав. кафедри технічної експлуатації і сервісу автомобілів ім. М.Я. Говоруценка ХНАДУ, д.т.н., проф., академік Транспортної академії України;

Абрамчук Ф.І. – зав. кафедри двигунів внутрішнього згоряння ХНАДУ, д.т.н., проф., академік Транспортної академії України;

Солодов В.Г. – зав. кафедри теоретичної механіки і гідравліки ХНАДУ, д.т.н., проф.;

Перегон В.А. – зав. кафедри деталей машин і теорії механізмів і машин ХНАДУ, к.т.н., проф.;

Бажинов О.В. – зав. кафедри автомобільної електроніки ХНАДУ, д.т.н., проф., академік Транспортної академії України;

Батигін Ю.В. – зав. кафедри фізики ХНАДУ, д.т.н., проф., член-кореспондент Транспортної академії України;

Подригало М.А. – зав. кафедри технології машинобудування і ремонту машин, д.т.н., проф.;

Бондаренко В. В. – професор кафедри філософії та педагогіки професійної підготовки ХНАДУ, к.пед.н., проф., академік Транспортної академії України;

Данько В. Г. – проф. кафедри електротехніки НТУ «ХП», д.т.н.;

Финкельштейн В. Б. – проф. каф. загальної електротехніки ХНАГХ, д.т.н.

СЕКРЕТАРІАТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Гаврилова Т. В. – відповідальний секретар конференції, к.ф.-м.н., доц.;

Барбашова М. В. – відповідальний секретар конференції, к.т.н., доц.;

Шиндерук С. О. – відповідальний секретар конференції, к.т.н., доц.

Контактний телефон: (057) 707-37-27

funddisc@gmail.com

Роботи друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність інформації, яка наведена в роботах, та залишає за собою право не погоджуватися з думками авторів на розглянуті питання.

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА ОСНОВІ ЕКСПЕРТНОГО ОПИТУВАННЯ

Барковська О. Я., Огарь С. В., Рогуля О. Ю.

Національний фармацевтичний університет

barroksa@gmail.com

Сучасна парадигма вищої освіти передбачає студентоцентроване навчання, впровадження компетентнісного підходу та навчання, орієнтоване на результати, що на даний час є чинниками реформування фармацевтичної освіти. Враховуючи досвід розвинутих європейських країн, освітні програми мають бути спрямовані як на результати навчання, які формулюють викладачі, так і на компетентності, тобто здатність здобувача вищої освіти після закінчення навчання виконувати професійну обов'язки на первинній посаді. Для майбутнього фахівця фармації важливим є оволодіння не тільки фаховими компетентностями, але й загальними. Зазначені компетентності є важливими у підготовці фармацевтичного фахівця, проте, оцінити якість їх набуття можливо лише займаючись професійною діяльністю. Таким чином, реалізуючи компетентнісний підхід слід зауважити, що проблемні питання виникають саме у процесі взаємодії між викладачем, здобувачем вищої освіти та працедавцем. Тому вимоги працедавців до компетентностей майбутніх фахівців галузі необхідно враховувати у процесі формування та оновлення змісту освіти [2].

У зв'язку з цим для досягнення мети дослідження нами було проведено експертне опитування працедавців з метою визначення їх оцінки відповідних компетентностей майбутніх фахівців фармації, які вони набули у процесі проходження виробничої практики. У науковому дослідженні, яке ґрунтувалося на положеннях закладеної в європейському проекті TUNING методики [1,3], прийняли участь працівники практичної фармації, які виступили в якості експертів. Експертна група була сформована із завідувачів аптек (52,1 %), керівників відділів оптових фармацевтичних фірм (4,3 %) та провізорів (43,6 %), які здійснювали керівництво практикою та мали досвід оцінки якості виконання програми виробничої практики за час її проходження здобувачами вищої освіти.

Структура анкети містила групи питань, в яких експертам пропонувалося оцінити вагомість та рівень досягнення загальних компетентностей здобувачами вищої освіти. Для розробки анкети та проведення опитування були задіяні 22 загальні компетентності, ідентичні тим, що використовуються для проекту TUNING та відібрані європейськими експертами в галузі освіти. Слід відмітити, що саме ця група компетентностей, інтегруючись з фаховими, дає майбутнім фахівцям додаткові переваги при працевлаштуванні, сприяє формуванню конкурентоспроможних фахівців.

В цілому компетентність містить складові, якими є когнітивний компонент (знання), операційний (засоби діяльності та готовність до виконання діяльності) та аксіологічний (цінності). В подальшому для оцінки було обрано три групи загальних компетентностей: особистісні, соціальні та комунікативні.

До першої групи ввійшли інструментальні компетентності, такі як когнітивні, методологічні, технологічні та лінгвістичні здібності. На основі аналізу середніх оцінок значущості компетентностей встановлено, що серед інструментальних найвагомими визначені навички роботи з комп'ютером, що відмітили 40,9 % експертів. На думку експертів (указали по 36,4 %) необхідним для фахівців є володіння іноземною мовою та здатність знаходити і аналізувати інформацію, використовуючи різні джерела. Ще 31,8

% учасників опитування зазначили необхідність вміння планувати та управляти часом. Такі компетентності, як здатність до аналізу та синтезу і застосування письмової та усної комунікації рідною мовою під час професійного спілкування, відмітили по 18,2 % експертів. Таким чином, можна стверджувати, що серед ключових інструментальних компетентностей найвагомим є володіння навичками роботи з комп'ютерною технікою, що в свою чергу логічно передбачає знання ІТ-технологій та вміння працювати з різними програмами.

Другу групу компетентностей склали міжособистісні, підгрунтам формування яких є соціальна взаємодія та співпраця. Як свідчать результати опитування, половина експертів відмічає вагомість вміння працювати в команді. Указана компетентність в останні часи стає все більш важливою, так як кінцеві цілі фармацевтичної організації є результатом діяльності всього колективу. Турбота про якість, прихильність до етичних цінностей — це ще одна міжособистісна компетентність, вагомість якої відмітило 36,4% експертів. Про важливість комунікативних навичок у майбутніх фахівців фармації свідчить те, що 22,7 % учасників опитування відмітили здатність спілкуватися та співпрацювати з фахівцями інших галузей. Ще 13,6% вважають вагомими навички міжособистісних стосунків, які в першу чергу сприяють мінімізації виникнення конфліктних ситуацій на робочому місці. Як вважають 4,5 % експертів, вагомим у професійній діяльності є здатність до критики та самокритики. Слід зауважити, що жоден з опитаних не відмітив вагомість для майбутньої діяльності прийняття відмінностей і мультикультурності.

До третьої групи згідно методики проекту TUNING віднесено системні компетентності, які ґрунтуються на поєднанні розуміння, сприйнятливості та знань. Серед даної групи компетентностей найбільш вагомими є здатність вчитися самостійно та здатність застосовувати знання на практиці, що відмітили відповідно 72,7% та 68,2% експертів. Для 40,9% експертів важливо, щоб майбутній фахівець мав здатність працювати самостійно, а 36,4% відмітили актуальність компетентності, яка виражається у здатності адаптуватися до нових ситуацій. На вагомість здатності брати на себе відповідальність та вмінні розробляти і управляти проектами, наявність організаційних навичок указали по 22,7% експертів. Такі компетентності, як прагнення до успіху, цілеспрямованість, здатність висувати нові ідеї (креативність), ініціативність і підприємницький дух та дослідницькі навички відмітили менше 20,0% учасників опитування.

За результатами експертного опитування можна зробити висновок, що всі компетентності були визнані значущими в тій чи іншій мірі. Причому працедавцями максимально значущими визначені такі компетентності, як вміння працювати в команді та здатність до самостійної роботи. Водночас найменш вагомими, на думку експертів, є прийняття відмінностей і мультикультурності, здатність до критики і самокритики, дослідницькі навички.

Перелік використаної літератури

1. Гармонізація освітніх структур у Європі. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.unideusto.org/tuningeu/images/stories/documents/General_Brochure_Ukrainian_version
2. Барковська, О. Я. Структура та зміст практичної підготовки студентів спеціальності «Фармація» / О. Я. Барковська, С. В. Огарь // Фармацевтичний часопис. – 2013. – Вип. 4. – С. 125 – 130.
3. Tuning Educational Structures in Europe. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unideusto.org/tuningeu/>